
GÜNAY ƏFƏNDİYEVƏ
Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti
və İrsi Fondunun prezidenti

Çox sağ olun, çox təşəkkür edirəm. Türk Mədəniyyəti Fondu adından sizin hər birinizi salamlayıram. Bu Novruz ərəfəsində sizinlə birlikdə olmaq çox xoşdur. Onlayn olsa da, hamımız bir aradayıq. Mən bu gözəl təşəbbüsə görə millət vəkilmizə, türkçü Qənirə xanıma öz təşəkkürlərimi bildirirəm. Və demək istəyirəm ki, Abdulla Şaiq dedikdə, ilk ağılımıza gələn, hörmətli Anar müəllimin vurğuladığı kimi, uşaqlıqdan əzbər bildiyimiz o kiçik lakonik şeirlərin, əsasında koloritli cizgi filmləri çəkilmiş əsərlərin müəllifi gəlir. İndi o cizgi filmləri Azərbaycan televiziyasının qızıl fondunda yerləşməkdədir. Mən xatırlayıram ki, uşaqlıqda Abdulla Şaiqi Krılovla müqayisə edirdim. Çünki Abdulla Şaiqin şeirləri heyvanların maraqlı aləminə aparırdı bizi. Onların maraqlı əhvalatları vasitəsilə bizə – uşaqlara, belə demək olarsa, həyatı öyrədirdi, bizə həyat dərsi verirdi. Abdulla Şaiq, ilk növbədə, uşaq şairidir. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının banilərindən biridir. Amma, eyni zamanda, çox ciddi bir maarifçidir.

Onun Azərbaycan təhsilinin inkişafında böyük xidmətləri olub. Uşaqlar üçün bağçaların açılmasında, kitabxanaların yaradılmasında, qadınlar üçün jurnalların buraxılmasında çox böyük xidmətləri olub. Eyni zamanda, Abdulla Şaiq görkəmli bir pedaqoqdur. On bir adda dərsliyin müəllifidir. Uşaqlar və qadınlar üçün dərslərin öz doğma ana dilində, ana türkcəsində aparıldığı xüsusi siniflərin, türk ocaqlarının açılmasında Abdulla Şaiqin böyük xidmətləri var. Onun keçdiyi dərslər ümumi türk mədəniyyətini əhatə edirdi. Bizim hörmətli nazirimizin qeyd etdiyi kimi, türk yazıçısı və pedaqoqu Xəlil Fikrətin Şaiq haqqında sözlərini mən də təkrarlamaq istəyirəm. O deyirdi: “Biz bütün müəllimlər ruhən Şaiqə bənzəyə bilsək nə mutlu bizə”. Bu həqiqətən belə idi. Çünki onun qoyduğu məktəb, onun tərbiyə verdiyi şagirdlər sonra bütün türk dünyasının ziyalılarına çevrilmişdilər. Abdulla Şaiq, həm də görkəmli bir tərcüməçidir. O, Azərbaycan oxucusuna Şekspiri tanıtdı, Conatan Sviftin Qulliveri ilə tanış etdi. Abdulla Şaiq Puşkini, Krılovu, Lermontovu, Nekrasovu, digər rus şairlərinin şeirlərini Azərbaycan dilinə tərcümə etmişdir. Bunu xüsusi qeyd etmək istəyirəm ki, xalq ədəbiyyatının toplanmasında onun böyük rolu olmuşdur. Qənirə xanımın vurğuladığı kimi, çox böyük türkçü idi Abdulla Şaiq.

Onun bir çox şeirlərində türkçülük xətti, türkçülük ideyası çox aydın görünür. Və bir şeyi də diqqətə çatdırmaq istəyirəm ki, Yusif Ziya Talıbzadə Abdulla Şaiqin qardaşı idi. Dövrünün tanınmış ziyalı Yusif Ziya Talıbzadə Osmanlı ordusunun komandanı Ənvər Paşanın müavini idi. O, Qızıl Orduya qarşı aparılan o döyüşlərdən sonra həlak olmuşdur. Demək istəyirəm ki, Talıbzadələr ailəsi çox ziyalı bir ailə idi. Azərbaycanda yaşadığı zaman, 1907-ci ildə Quranın Azərbaycan türkcəsinə tərcümə edilmiş 8 nüsxəsini Türkiyə sultanı Əbdülhəmidə aparmağı Hacı Zeynalabdin Tağıyev Yusif Ziyaya etibar etmişdi. Bunları təkrarlamaqda məqsədim bu ailənin həqiqətən ziyalı bir ailə olduğunu bildirməkdir. Və bu xüsusiyyət Abdulla Şaiqdən sonrakı nəsillərə keçib. Vaxtilə mən o məşhur yazıçılar evində onun oğlu Kamal Talıbzadə ilə, bizim görkəmli akademikimizlə bir binada yaşayırdıq, qonşu idik. Mən balaca uşaq idim, amma Kamal müəllimi və onun həyat yoldaşı Rəfiqə xanımı indi də çox yaxşı xatırlayıram. Mənim yadımdadır ki, Kamal müəllim o irsə, o dəyərlərə necə münasibət bəsləyirdi. Və çox şadam ki, indi bu nəsil Ülkər xanımla davam edir, onun uşaqlarıyla davam edir. Mən bilirəm ki, Ülkər xanım Abdulla Şaiq Muzeyinə çox gözəl rəhbərlik edir və onu böyük məmnuniyyətlə Türk Mədəniyyəti

yəti Fonduna dəvət etmək istəyirəm, çünki bizim də Abdulla Şaiqlə əlaqədar müxtəlif layihələrimiz, fikirlərimiz var. Biz onları birgə müzakirə edə bilərik. Bilirsiniz ki, beynəlxalq türk mədəniyyəti fondu Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin təşəbbüsü və Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkiyə prezidentlərinin dəstəyilə yaradılmışdır. Bizim missiyamız, əlbəttə ki, türkdilli xalqları bir-birinə yaxınlaşdırmaq və doğmalaşdırmaqdır. Bu işdə biz Abdulla Şaiqin irsindən yararlı ola bilərik. Onun əsərlərini digər türk xalqlarının dilinə tərcümə edə bilərik. Müxtəlif layihələr həyata keçirdə bilərik. Sonda bir şeyi demək istəyirəm ki, Qənirə xanımın dediyi kimi, Abdulla Şaiqin yubileyinin Zəfər ərəfəsinə təsadüf etməsi bizi çox sevindirir. Düşünürəm ki, çox tez bir zamanda Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş torpaqları yenidən çiçəklənəcək, orada uşaq səsləri eşidiləcək. Abdulla Şaiqin və bizim digər görkəmli şairlərimizin, yazıçılarımızın əsərləri orada səslənəcək. Və biz hamımız orada iştirak edəcəyik. Bir daha sizin hər birinizə bu gözəl konfransın təşkil edilməsinə görə təşəkkür edirəm. Hər birinizi qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə təbrik edirəm. Arzu edirəm ki, Novruz bayramı gəlişi ilə gözəl günlər gətirsin.